

Implementering av solcellsanläggningar i svensk stadsbyggnad

- hinder ur ett aktörsperspektiv

Charlotta Winkler
Högskolan i Halmstad & WSP Sverige AB

2021-10-13

hh.se

1

Innovation i byggkontext

- Energimyndighetens forsknings- och innovationsprogram
El från solen
- Koppling till byggproduktion och innovationsvetenskap vid
Högskolan i Halmstad och Akademin för företagande, innovation och
hållbarhet

hh.se

2

Öka kunskapen kring implementeringsprocessen

Workshops och intervjuer med

- Arkitekter
- Beställare
- Solcellskonsulter
- Byggteknikkonsulter
- Byggentreprenörer

- Solcellsentreprenörer
- Elnätbolag
- Elinstallatörer

hh.se

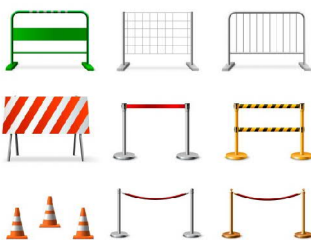
wsp

HÖGSKOLAN
I HALMSTAD

3

Kartläggning av hinder

"Huvudsakliga hinder för mig kring implementering av solcellsanläggningar i den byggda miljön är ..."

hh.se

wsp

HÖGSKOLAN
I HALMSTAD

4

Hinder starkt kopplade till aktörsroll

Ju **mer centralt** ett solcellsprojekt är för en aktörs huvudverksamhet, desto **komplexare bild** av projektet skildrar aktören och desto **fler hinder** identifieras.

hh.se

wsp

HÖGSKOLAN
I HALMSTAD

7

Homogent inom aktörsgrupper

Utöver samtligas svar: kunskapsbrist och svårighet med regelverk

- **Arkitekter:** Solceller som material, planbestämmelser, oklara syften
- **Beställare:** Lönsamhet
- **Specialistkonsulter:** Komplexitet, oklarhet om roll i projekteringskedet
- **Nätägare:** Avsaknad av nationell samverkan och konsensus
- **Byggentreprenörer:** Lönsamhet, struktur för implementering
- **Solcellsentreprenörer:** Kapacitetsbrist, leverans av material
- **Elinstallatörer:** Nätbolagens ointresse, lönsamhet
- **Byggekonsulter:** Lönsamhet, oklara förutsättningar inför beslut

hh.se

wsp

HÖGSKOLAN
I HALMSTAD

8

Tre hinderkluster

- Kunskapsbrist
  - i alla faser, bland alla aktörer
- Regler och konventioner
  - byggprocessens genomförande
  - externa regelverk
- Solcellsprojekts komplexitet

hh.se

wsp

 HÖGSKOLAN
I HALMSTAD

9

Solceller är inte bara solceller!

• Bygglöv	• Brandsäkerhet
• Energiskatt	• Elsäkerhet
• Investeringsstöd	• Miljöcertifieringssystem
• Boverkets byggregler	• Takmontage
• Byggnadens energiprestanda	• Arkitektur
• Egenanvändning, värde, av solel	• Byggnadens klimatskal
• Icke koncessionspliktiga nät, IKN	• Material
• Inkoppling till elnät	• Återanvändningsgrad
• Snölast	• Elproduktion
• Vindstyrka och lyftkrafter	• Insats av räddningstjänsten
• Hållfasthet	• Likström
• Lönsamhetskalkyler	• Växelström
• Elpris	• Skuggberäkning, skuggpåverkan
• Inflation	• Byggbesiktning
• Internränta	• Elbesiktning
• Instrålningsdata	• Energi strategi
• Elcertifikatsystem	• Fastighetsförvaltning
• Försäljning av solel	• Renovering av byggnader
• Momsfrågor	• Underhåll och service
• Energiproducent	• Fastighetsutveckling
• Energiåterbetalningstid	• <u>Med mera!</u>

hh.se

wsp

 HÖGSKOLAN
I HALMSTAD

10

Mer specifikt – komplexitet

"...det är många bitar [...] jag får frågor som jag normalt inte skulle ha på mitt bord. Eftersom det handlar om solceller, kommer de till mig, då får jag momsfrågor, IMD etc." (Beställare)

"Anledningen till att det är ett hinder [...] är byggnader och byggnadsprojekt är så komplicerade saker så varenda steg där det blir missförstånd eller det blir jobbigt, gör att det faller undan." (Arkitekt)

hh.se

wsp

 HÖGSKOLAN
I HALMSTAD

11

Mer specifikt - kunskap

"...dels så har jag googlat en massa och faktiskt inte lyckats riktigt att få fram föreskrifter [...] Så man har kanske inte från början har gjort riktigt, riktigt som allting ska vara men efterhand har man fått reglera det och göra det rätt. 'Gör om gör rätt' " (Einstallatör)

"Jag får det ju i knät och så, gör detta så billigt som möjligt" (Byggteknikkonsult)

hh.se

wsp

 HÖGSKOLAN
I HALMSTAD

12

Mer specifikt - regelverk

"... när vi sitter och tittar på panelerna, vad f*n, är de i plast eller är det glas [...] ska vi tolka dem som ett ytskikt på byggnaden, det beror sig på lite granna hur de är monterade [...]. Det kan vara en del av byggnadens ytskikt och då är de här inte typgodkända kanske eller provade enligt vårt regelverk" (Byggteknikkonsult)

"Då har de företagen som jobbar med tätskikt på tak tagit initiativ till att ta fram någon form av standard som vi upplever som otydlig [...] när det gäller tätheten" (Solcellsentreprenör)

hh.se

wsp

 HÖGSKOLAN
I HALMSTAD

14

Summa summarum

16

Innovationer i bygg

- ➔ Implementering av innovationer i bygg kräver förändringar i beteende, aktiviteter, affärsmodeller

17

Solceller i bygg

- Solcellsprojekt är fortfarande nya i byggkontext
- Det finns behov av att utveckla standarder, regelverk och policy för att förenkla utbyggnationen av solcellsanläggningar
- Det är viktigt att säkerställa kompetenser kopplat till byggprojektets alla faser:
utredning, projektering, montage, installation och inkoppling
- Solcellsprojekt är komplexa...
... ger behov att leda projekt så att tydlighet kring aktörers aktiviteter och ansvar skapas
- Ge utrymme för samverkan kring oklarheter och frågeställningar
- Kommunicera beställarens mål och syfte genom hela projektet
- Ge deltagande aktörer incitament att uppnå målet

18

Aktuell podd om forskningen

[Så ökar vi innovationstakten i byggsektorn - Samhällsekvationen](#)
[Podcast on Spotify](#)

PODCAST EPISODE

Så ökar vi innovationstakten i byggsektorn

Samhällsekvationen

#01

Jun 18 • 35 min

hh.se

wsp

HÖGSKOLAN
I HALMSTAD

19

Slutrapport inom kort på Bebostad.se

BeBo

Kontakt | bli medlem | Prenumerera | In English | Sök

Projekt | Fördjupningsområden | Verktyg | Renovera energieffektivt | Medlemmar | Om BeBo

BeBo / Projekt / Övriga projekt

Implementering av solcellsanläggningar i svensk stadsbyggnad – hinder ur ett aktörsperspektiv - Forskningsprojekt

Image showing solar panels installed on a building roof.

hh.se

wsp

HÖGSKOLAN
I HALMSTAD

20

HÖGSKOLAN
I HALMSTAD

wsp

Nästa steg

hh.se

21

Studier kring roller vid innovationsimplementering i bygg

Beställarstyrd implementering av innovationer:

- Beslutsfattande
- Kompetenstillsättning
- Egna och andras incitament

Inledningsvis datainsamling vid Eksta Bostads AB

22

HÖGSKOLAN
I HALMSTAD

wsp

Tack för er uppmärksamhet!

Charlotta Winkler
@wsp.com
@Linkedin
@Twitter

hh.se